

Armsad rahvuskaaslased, õed ja vennad, kallid sõbrad!

Elame pingelisel ajal ja meie ümber toimuvad ärevad sündmused, mis lõppeva nädala alguses ei jätnud valusalt ja ülekohtuselt puutumata ka peterburglasi. Minu siiras kaastunne kogu Peterburi linnale ja kõigile, kes kaotasid siit mitte väga kaugel metroos toimunud plahvatuses oma lähedased (hukkus 14 ja kannatada sai üle 50). Varjaku Issand nende lahkunute rahu ning lohutagu ja kinnitagu leinajate meelt!

Sündmus, miks oleme täna siin on omal kombel saanud alguse samuti üsna ärevatest sündmustest saja aasta eest, siinsamas Peterburis. Laululehele oleme märkinud, et käesolev jumalateenistus toimub Eestile autonoomia taotlemise rahumeelse meelevalduse 100. aastapäeva mälestuseks. Just äsja avasime ja pühitsesime selle ajaloolise sündmuse tähisena ka mälestustahvli.

Seda, kui arukalt ja kaalutletult saajandi eest Eesti iseseisvusele samm-sammult teed valmistati, tuleb hinnata kõrgelt ning selle sündmuse ajaloolist tähendust meie omariikluse saavutamisel ei saa pisendada ega ka poliitiliselt ülepingestada just praegu Euroopas või mujal maailmas toimuvate sündmuste poliitiliste jõuväljade kontekstis. Me oleme täna siin, et markeerida ära Eesti Vabariigi 100. juubeliaasta alguse saabumist. See on ainus põhjus, miks oleme siin ja seda ei pea häbenema ega salgama keegi. Me oleme rõõmsad ja tänulikud oma iseseisvuse pärast! Ja just see rõõm ja tänu on toonud meid täna siia Peterburgi, kus Eesti iseseisvuse idee oma esimesi võrseid ajama hakkas.

Me kuulsime äsja Pühakirja lugemist Luuka evangeeliumi esimesest peatükist. Neid evangeeliumisalme, mida me tunneme ka Maarja tervituse ehk *magnificat*'i nime all loetakse sageli just 25. märtsil – paastumaarjapäeval.

Saja aasta eest asusid kümned tuhanded eestlased siit Peterburi Jaani kiriku juurest teele 26. märtsil (vkj), see on päeval, mis järgnes paastumaarjapäevale. Kui teame paastumaarjapäeva kiriklikku sisu, siis mõistame paremini, miks otsin seoseid. Paastumaarjapäeva nimetus kirikukalendris on Issanda kuulutamise püha. See on päev, mil ingel ilmus Maarjale. Maarja sai teada, et ta jääb lapseootele ning talle sünnib poeg. Paastumaarjapäev on üheksa kuud enne jõule – Jeesuse sünnipüha.

Teame, et ühe lapse sündides väljastatakse tema vanematele lapse sünnitunnistus. Seda sünnitõendit ei väljastata enne, kui laps on sündinud. Enne seda hetke on pikk ootusaeg – lapse emasüdame all kandmise aeg. See periood on seotud nii rõõmude kui murega, vahel ka valude ja kannatustega. President Lennart Meri on Eesti Vabariigi sünnitunnistuseks nimetatud Tartu rahulepingut. Enne selle sünnitunnistuse allkirjastamist 2. veebruaril 1920 ja Eesti Vabariigi riikliku iseseisvuse tunnustamist Venemaa ja peagi teiste riikide poolt eelnes samuti pikk ootusaeg, mis oli täis iseseisvuse väljakuulutamisest tingitud rõõmu, kuid ka Vabadussõja valu ja kannatusi.

Sündmused, mis viisid lõpuks iseseisvuse saavutamiseni ja Eesti Vabariigi tunnustamiseni said alguse just siit, kus me täna viibime. Võiks siis paastumaarjapäevaga, mis oli Jeesuse sünni ettekuulutamise sündmuseks, paralleeli tõmmates öelda, et eestlaste rahumeelne marss Tauria paleesse 26. märtsil 1917 oli Eesti Vabariigi sünni ettekuulutamise sündmuseks. Ilma üheta ei oleks järgnenud teist – ilma kümnete tuhandete eestlaste rahumeelse meelevalduseta Eestimaa autonoomia toetuseks, ei oleks selle saavutamise järel toimunud iseseisvuse sünni eelduseks olevaid järgmiseid samme. Need järgmised sammud aga viisid lõpuks iseseisvuse väljakuulutamiseni 1918. aasta veebruaris, oma

iseseisvuse eest seismiseni Vabadussõjas ja lõpuks reaalse riikliku iseseisvuse saavutamiseni nii de jure kui de facto, Tartu rahulepingu allakirjutamisel 1920. aastal.

Siin kirikus on sümboolne aga meenutada, et saja aasta eest Peterburis toimunud sündmused ei saanud mitte ainult Eesti Vabariigi sünni ettekuulutuseks, vaid ka Eesti Vaba Rahvakiriku ehk sel kevadsuvel oma 100. aastapäeva tähistava Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku sünni ettekuulutuseks. Ka selle idee idanema panijatest mitmed olid seotud just Peterburi ja siinse eestlaste kirikuga. Nõnda on see paik – Peterburi Jaani kirik samaaegselt nii Eesti rahvusriigi kui Eesti rahvakiriku sümboolne häll.

Autonoomne Eesti Evangeelne Luterlik Kirik oli esimene, kes 1917. aasta kevadsuvel Tartus toimunud I Kirikukongressil seadis paika oma koguduste arvu ja koguduste kihelkondlikud piirid Peterburis Venemaa Ajutise Valitsuse poolt määratletud Eestimaa autonoomse rahvuskubernangu piiride järgi. Järgmisel aastal kuulutati just samades piirides välja Eesti Vabariik. Kiriklikule autonoomiale järgnes riiklik iseseisvumine.

Täna siin Peterburi Jaani kirikus, meie riikliku ja kirikliku iseseisvuse lähte juures viibides on päris ilus mõelda, et Eesti riik ja kirik on samade sündmuste viljad. Meil on sarnane sünnilugu, millega oleme ajaloos ühendatud, Meie riik ja kirik on lähisugulased ning see sugulus ei ole katkenud. Siin Peterburis on selle seotuse heaks näiteks ühiselt ülesehitatud kodu – seesama 6. aasta eest taaspühitsetud Jaani kirik. Aga kõige olulisem, mis Eesti Rahvusriiki ja Eesti Rahvakirikut läbi ajaloo kuni tänaseni ühendab on üks ja sama Eesti rahvas, keda me ühiselt teenime!

Me oleme riigi, kiriku ja rahvana käinud ühisel iseseisvaks sirgumise teel. See tee algas sajandi eest sümboolse marsiga siit kiriku eest, rahvuslippude ja vabadust nõudvate loosungite all, ning see teekond jätkub. Minu sooviks ja igatsus on, et see teekond oleks ühtlasi meie ühine palverännak. Kuid mitte ainult koos rahvaga, vaid ka koos Jumalaga.

Siis võime oma palverännakul oma maa, rahva ja kiriku kohta laulda ja paluda just nõnda, nagu kuulsime täna palveteekonna laulust Psalmist 121: "Issand on su hoidja, Issand on su varjaja su paremal käel. Päeval ei pista sind päike ega kuu öösel. Issand hoiab sind kõige kurja eest, tema hoiab sinu hinge. Issand hoiab su minemist ja su tulemist nüüd ja igavesti."

Palju õnne ja õnnistust teile kõigile tähtpäeval! Aamen.